

Tema: Limita funkcije**Oblika:** frontalna**Poglavje:** Računanje s funkcijami**Pripomočki:** tabla*(Ponovimo glavno o funkcijah, ker itak vse pozabijo od prejšnjih let)*

Funkcija = predpis, ki vsakemu elementu prve množice priredi natanko en element druge množice.

$$f : \mathcal{A} \longrightarrow \mathcal{B}$$

$$f : x \mapsto 3x + 2$$

$$f(x) = 3x + 2$$

Vsaka funkcija ima določen:

- predpis
- definicijsko območje (*definirano za x-e*)
- zalogo vrednosti (*definirano za y-e*)

Definicijsko območje ni vedno definirano za vse x -e iz realne osi, npr. (*naj sami predlagajo*)

$$f(x) = \log_a x, f(x) = \frac{x+1}{x}, f(x) = \tan x \dots$$

(lahko se še kaj ponovi, npr. sodost, lihost ...)

Operacije funkcij: imejmo funkciji f in g na intervalu $[a, b]$. Potem za vsak x iz tega intervala velja:

- VSOTA/RAZLIKA funkcij: $(f \pm g)(x) = f(x) \pm g(x)$
- PRODUKT funkcij: $(f \cdot g)(x) = f(x) \cdot g(x)$
- KVOCIENT funkcij: $(\frac{f}{g})(x) = \frac{f(x)}{g(x)}, g(x) \neq 0$

Vaje:

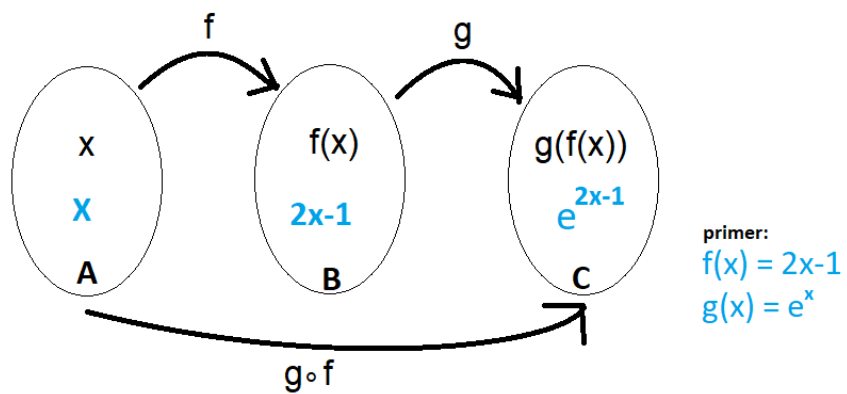
- *Preproste vaje z podanima f in g ter različnimi x -i (7, 2, splošen x , 3 x , $4 - 2x$), lahko jih tudi narišejo*

SESTAVA ali KOMPOZITUM FUNKCIJ:

Ana, Blaž, Cene in Darja pišejo test. Funkcija f vsakemu testu priredi odstotek doseženih točk, funkcija g pa odstotkom priredi ustrezno oceno (*pomoč s sliko – tri množice s puščicami*).

Npr. $f(\text{Ana}) = 71, g(71) = 3 \rightarrow g(f(\text{Ana})) = 3$, kar z oznako zapišemo kot $(g \circ f)(\text{Ana}) = 3$.

Splošno za $f : \mathcal{A} \longrightarrow \mathcal{B}$ in $g : \mathcal{B} \longrightarrow \mathcal{C}$ je $g \circ f : \mathcal{A} \longrightarrow \mathcal{C}$:

Vaje:

- Preproste vaje, kjer iz sestavljene funkcije ugotavljajo, katera je zunanja (g) in katera notranja (f)
- kompozitum f in njenega inverza je $x \mapsto x$
- iz danih f in g računajo $f \circ g$ in $g \circ f$ ipd.

Tema: Limita funkcije
Oblika: frontalna

Poglavje: Zveznost funkcije
Pripomočki: tabla

Funkcija je **zvezna**, če je njen graf neprekinjena črta (linearna funkcija, kvadratna, polinomi, logaritemska ...).

Racionalna funkcija ni zvezna v polih.

Vaje:

- *Risanje kosoma definiranih funkcij in ugotavljanje točk nezveznosti. (tudi, če se črta grafa "le" zlomi, je funkcija tam zvezna)*

(najprej tako definiramo zveznost, ker jim je najbolj enostavna za razumeti, brez tistih limit. Sedaj gremo na limite in potem tam omenimo še enkrat zveznost.)

Tema: Limita funkcije

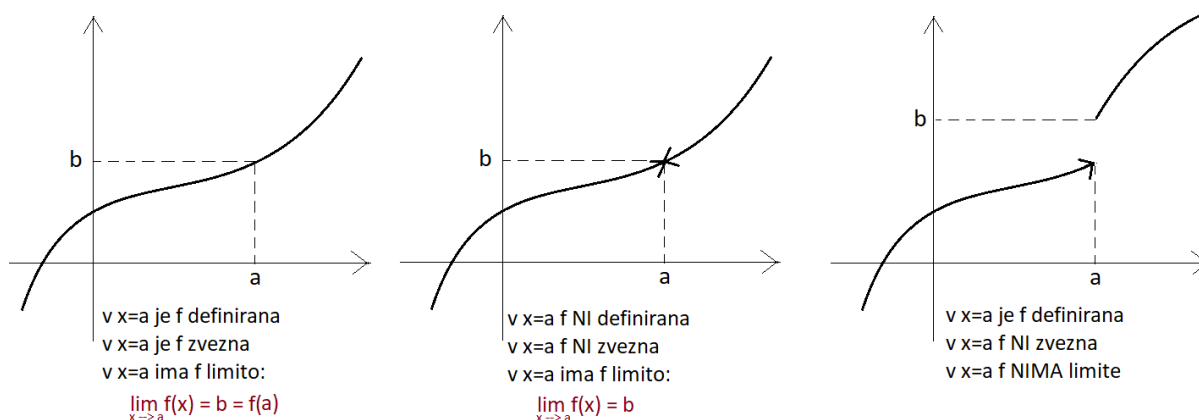
Oblika: frontalna

Poglavje: Limita funkcije

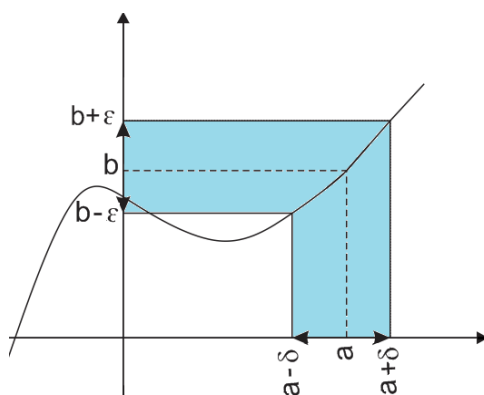
Pripomočki: tabla

(Pojem limite in okolice so spoznali že v zaporedjih, tako da ne preveč čarati tukaj, da se ne zmedejo. Limita zanje pomeni približevanje zaporedja/funkcije neki vrednosti, ko gre n, x ali katerakoli druga črka proti nekam.)

Poglejmo si tri primere funkcije:

Število b je **limita funkcije** f v točki a , če za vsak x iz okolice a velja, da so funkcijske vrednosti v izbrani okolici b .

(pri tretji sliki za majhno okolico b -ja vsaka vrednost f levo od a pade ven iz te okolice, zato tam limita ne obstaja.)

(Meni se ne zdi potrebno, da jih matramo s temi epsiloni in deltami :D)

(dopolnimo definicijo zveznosti:)

Funkcija je **zvezna** v a , če je v a definirana in ima limito. Limita je v tem primeru kar vrednost f v $a - f(a)$. (prvi primer iz slikice)

Računanje z limitami: *(intuitivno, saj veljo enako kot za zaporedja)*

- $\lim_{x \rightarrow a} (f(x) + g(x)) = \lim_{x \rightarrow a} f(x) + \lim_{x \rightarrow a} g(x)$
- $\lim_{x \rightarrow a} (f(x) \cdot g(x)) = \lim_{x \rightarrow a} f(x) \cdot \lim_{x \rightarrow a} g(x)$
- $\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{\lim_{x \rightarrow a} f(x)}{\lim_{x \rightarrow a} g(x)}$, če $\lim_{x \rightarrow a} g(x) \neq 0$
- $\lim_{x \rightarrow a} (k \cdot f(x)) = k \cdot \lim_{x \rightarrow a} f(x)$
- $\lim_{x \rightarrow a} c = c$

Kako računati npr. $\lim_{x \rightarrow 3} x + 8$?

1. Najprej poskusi vstaviti vrednost.
2. Če v imenovalcu dobiš 0, poglej, ali se da kaj okrajšati z razstavljanjem ali razširjanjem

Vaje:

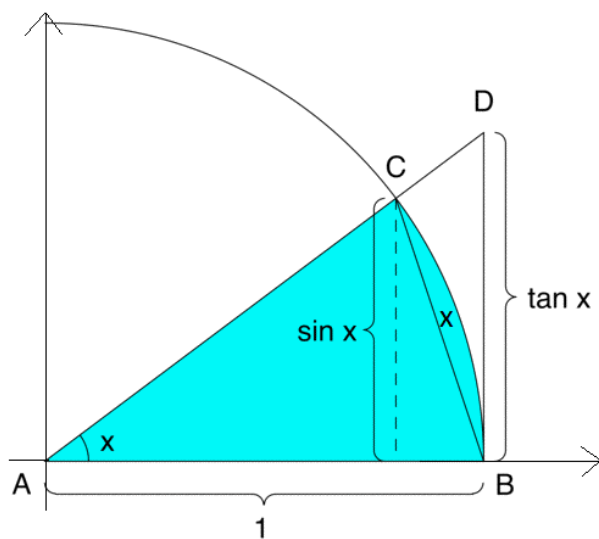
- *Enostavne naloge, kjer samo vstavijo vrednost noter in izračunajo*
- *primeri, kjer imenovalec pride 0, ampak se problematični deli okrajšajo, ko uporabimo npr. Vietovo pravilo, razliko kvadratov, racionaliziramo števec*

Kaj lahko poveš o funkciji, če veš, da: *(naj sami razmislijo)*

- $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = f(a) \rightarrow f$ je zvezna v a
- $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = a \rightarrow f$ ima vodoravno asimptoto $y = a$ *(slika!)*
- $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = \infty$ ali $-\infty \rightarrow f$ ima v a pol sode stopnje (pri polu lihe stopnje limita ne obstaja)

Limita trigonometrijske funkcije:

najprej nekaj limit, kjer se vseeno da vstaviti in ni problema. Potem pa problem: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 3x}{5x}$, kaj pa tu?

$$\sin x < x < \tan x \quad / : \sin x$$

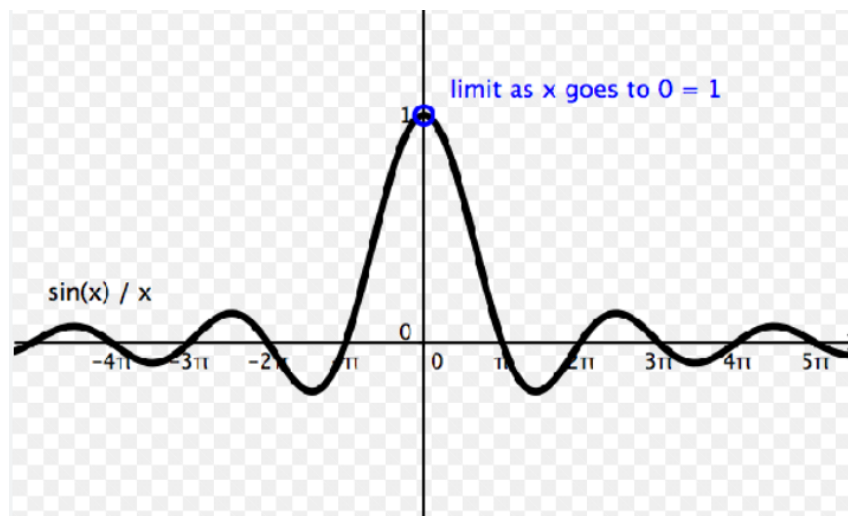
$$1 < \frac{x}{\sin x} < \frac{1}{\cos x} \quad /^{-1}$$

$$\cos x < \frac{\sin x}{x} < 1 \quad / \lim_{x \rightarrow 0}$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} \cos x < \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} < \lim_{x \rightarrow 0} 1$$

$$1 < \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} < 1$$

Sledi $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} = 1$ (Lahko pokažeš slikco [\$\frac{\sin x}{x}\$](#))

Še nekaj vaj, kjer se to uporabi, tudi na problemu (razširiš števec in imenovalec z argumentom v sinusu), upoštevaš trigonometrične lastnosti npr. dvojni koti ipd.